

властивості і широко застосовуються не тільки в Марокко, але і за кордоном. Сьогодні Марокко експортує свої дорогоцінні олії в різні країни світу.

Ароматерапія в Марокко розвивається як дуже перспективна галузь комплексної терапії для лікування різних хвороб. У Марокко олії не використовують поодиночі, а складають ароматичні букети – саме так вони підсилюють дію один одного в декілька разів.

Треба дуже обережно використовувати олії, оскільки зараз на ринку багато синтетичних олій, які тільки імітують аромати. Вони не справжні і не приносять користь, а навпаки, небезпечні для здоров'я. Необхідно точно дотримуватися дозування і пропорції, написаних в інструкції. І користуватися тільки натуральними рослинними оліями.

Література:

1. Ароматические растения // Ангола – Барзас. – М.: Советская энциклопедия, 1970. – (Большая советская энциклопедия: [в 30 т.] / гл. ред. А. М. Прохоров; 1969 – 1978, т. 2).
2. Войткевич, С. А. Эфирные масла для парфюмерии и ароматерапии.: справ. – М.: Пищевая промышленность, 1999. – 329 с.

Ахмад Шамлу – видатний іранський поет

Сабзікрі Шантія (Іран)

науковий керівник – ст. викл. В.О. Гура

ХНАДУ, Харків

Ім'я поета Ахмада Шамлу (1925-2000) знайоме багатьом шанувальникам сучасної іранської поезії. На формування й розвиток творчості цієї талановитої людини значно вплинула зарубіжна література, зокрема, твори Володимира Маяковського. Ахмад Шамлу був добре знайомий з історією всесвітньої і давньоперсидської літератур, що сприяло відкриттю нового стилю у його поезії. Він був першим іранським поетом, який створював свої поезії у формі білого вірша. Сьогодні із впевненістю можна стверджувати, що саме Ахмад Шамлу став засновником нового стилю в іранській поезії. Зазначимо, що у 1994 році поет став здобувачем Нобелівської премії з літератури. Можна стверджувати, що своїм успіхом він був зобов'язаний саме зарубіжним поетам,

у яких він, з одного боку, переймав досвід, а з іншого – не намагався їх копіювати. У відповідь тим, хто вважав його вірші тільки перекладом зарубіжних творів, А.Шамлу казав: «Ми всі чогось навчаємося один в одного, інакше ми не навчимося нічого. Ми ходимо до школи і отримуємо знання, як же можливо під впливом від почутого вірша бути байдужим і не перейняти почуте. Я беру досвід у інших, а інші переймають досвід у мене. Мою поезію у стилі «нові вірші» я почав писати під впливом творів Ними Юшиджа і Луї Арагона. На жаль, вплив на мене інших поетів деякі визнають копіюванням та повтором» [5, с. 78].

Ахмад Шамлу з дитинства цікавився іноземними мовами, добре володів французькою, але був знавцем і інших мов: російської, японської, іспанської. Не менш важливо й те, що він був досвідченим фахівцем у сфері перекладу. Зокрема, А. Шамлу успішно переклав перською мовою твори всесвітньо відомих російських письменників Л.Толстого, М.Шолохова, А.Чехова. Протягом 60-70-х років ХХ сторіччя він був головним редактором журналів «Кетаб-е хафте» («Книга тижня») і «Кетаб-е джоме» («Книга п'ятниці»). Це були перші іранські журнали, які знайомили читачів з зарубіжними, зокрема, російськими творами.

Дослідники творчості Ахмада Шамлу акцентують увагу на тому, що на початку своєї літературної кар'єри він був під впливом відомих зарубіжних поетів, таких як Федеріко Гарсія Лорка, Пабло Неруда, Поль Елюар, Володимир Маяковський. Літературні критики зазначають, що на ранні твори А.Шамлу, безсумнівно, вплинув Володимир Маяковський. З цим поетом його об'єднували революційні ідеї свободи й незалежності і прагнення вибороти щасливе майбутнє для своєї держави у скрутні часи. Нагадаємо, що період правління шаху Пехлеві був тяжким для іранського народу. І саме тому творам А.Шамлу цього періоду (1947-1957 роки) притаманний дух масової боротьби. Основною темою його поезії є насилля над іранським народом, з яким поет не погоджується миритися. Саме такий настрій притаманний його творам «23»,

«Гатенаме» («Резолюція»), «Аханха ва ехсасха» («Залізо і почуття»). У 1951 році в своїх віршах «23» і «Гатенаме» він зображує бурхливі події на вулицях Ірану та намагається знайти світлий вихід із темряви сьогодення. А.Шамлу, як і Ф.Лорка і В.Маяковський, мріє про свободу для свого народу і бере безпосередню участь у масових мітингах і демонстраціях.

Які ж твори він пише у цей період? Романтичні описи природи і кохання у той скрутний час поет вважає недоречними. А.Шамлу переконаний, що для поета вірші повинні стати знаряддям боротьби. Стиль таких віршів теж буде іншим.

Знаходячись під впливом творів В.Маяковського, А.Шамлу пише свої нові революційні поезії у формі білого вірша. Якщо порівняти твори цих поетів, можна побачити багато спільних рис у їхньому стилі й ідейному спрямуванні.

Маяковський розмовляє зі своїм народом і каже: «Для вас, // которые// здоровы и ловки, // поэт вылизывал // чохоткины плевики// шершавым языком плаката («Во весь голос») [4, с. 364] А.Шамлу використовує подібний стиль у своїх творах «23» і «Хава-е тазе» («Свіже повітря»). Там він пише, що: «Голодные и одинокие улицы с большим желанием прикусывают губы, а жемчужины камней асфальта, как зубы открытых ртов» [2, с.54-55]

Продовжуючи порівняння зазначимо, що у збірці «Гатенаме» («Резолюція») А.Шамлу так пише про свої вірші: «Не дал им глоток воды, не прочитал молитву, не перерезал им горло кинжалом». У В.Маяковського в поемі «Во весь голос» читаємо подібні рядки: « И мне бы//строчить//романсы на вас//доходней//и прелестней.//Но я/себя//смирал,//становясь на горло//собственной песне»[4, с.360].

Відомий іранський письменник і літературний критик Реза Барахані так казав про творчість цих двох поетів: «А.Шамлу свої вірші присвячував народу, звичайним людям, які не належали ні до яких партій, тому він точніше за

Маяковського зображував ситуації, а Маяковський іноді використовував вірші, як мету агітації» [1, с.78].

Літературознавці зазначають, що поворотним моментом у творчості А.Шамлу є його книга «Хава-е тазе». Саме з цього твору починається новий шлях у перській поезії. Використовуючи досвід зарубіжної поезії, А.Шамлу стає першим іранським поетом, який почав писати свої поезії у новому стилі. Деякі поети-сучасники А.Шамлу та літературні критики не погоджувалися із використанням нової поетичної форми і навіть називали білі вірші Ахмада Шамлу копіюванням творчості зарубіжного поета Володимира Маяковського. Але згодом вони дійшли висновку про те, що застосування Ахмадом Шамлу досвіду зарубіжної поезії принесло персидській поезії тільки користь, і ніяк не шкоду.

У 1951 році у світ виходить новий твір поета – «Гатенаме» («Резолюція»), і поет-романтик перетворюється на революційного поета. Саме у цей час і у цьому творі Ахмад Шамлу починає писати про мітинги й страйки робочих, які відбувалися у південній частині Ірану, про масові повстання селян на півночі країни, а також про придушення цих повстань військами діючого Шаха. Вірші, які створив Ахмад Шамлу у цей період, були дуже популярні серед народу, який боровся із владою та виходив на масові демонстрації. Іншою була реакція на нові твори багатьох іранських поетів-сучасників А.Шамлу, які були прибічниками використання класичного стилю у поезії і ставилися до нової форми і нового стилю у творчості Ахмада Шамлу негативно. Тим не менш, незважаючи на це, поет продовжував свій шлях і своїми новими віршами руйнував старі стереотипи в іранській поезії.

Своєрідним поетичним маніфестом Ахмада Шамлу можна назвати вірш «Харф-е ахар» («Останнє слово») із його збірки «Хава-е тазе» («Свіже повітря»). Головну ідею цього вірша можна сформулювати так: прийшов час створювати нову поезію, а для цього поет має знаходитися серед людей і саме

там шукати нові ідеї для своїх творів и нових образів. Ось як пише про це Ахмад Шамлу. Наведемо у перекладі російською мовою фрагмент його вірша:

Сегодня

Поэт

Должен получше одеться,

До блеска начистить обувь,

Затем в самой шумной точке города

Начать искать присущим только ему

способом

У прохожих сюжет, раз мер, рифму:

- *Пойди со мной, дорогой гражданин!*

Я целых три дня искал

Тебя , долго

Всюду искал!

- *Меня искал?*

Удивительно!

Господин, меня вы

Наверно спутали с кем-то другим.

- *Нет, родной, это невозможно:*

Я узнаю размер своего нового стиха

Издалека.

- *Что сказал?*

Размер стиха?

- *Потерти, товарищ...*

Размер, слова и рифму

Я всегда

Беру с улицы.

Образы моих стихав – все люди

Больше из «жизни»,

Ежели «размер», «рифма» в стихах,

Я предложения

Выбираю из народа.

Этот способ

Лучше показывает в стихе жизнь

и народный дух. [5, с.140]

Насамкінець зазначимо, що ім'я Ахмада Шамлу – засновника нового стилю в іранській поезії – сьогодні широко відоме й дуже популярне на його батьківщині. Його твори вивчають у школах та університетах, його вірші добре знають не тільки представники старшого покоління, але й молодь. Ахмар Шамлу помер у 2000 році, але ще за життя його було визнано справжнім народним поетом. Чому? Відповідь дуже проста. Тому що він присвятив своє життя служінню рідному народу, він відчував біль людей як свій власний біль, вважав себе часткою народного духу. Він жив для свого народу і саме для нього складав свої вірші.

Література:

1. Барахани Р. Золото в меди. – Тегеран, 1992.
2. Дастгейб А. Критический анализ творчества А.Шамлу. – Тегеран, 1994.
3. Моджаби Дж. Биография и творчество А.Шамлу. – Тегеран, 2006.
4. Маяковский В.В. Стихотворения. Поэмы. – М., 1975.
5. Шамлу А. Сочинения. Первая книга: Стихотворения. – Тегеран, 2003.

Найвідоміші люди Ямайки

Садаар Стевоір Анандо (Ямайка)

Науковий керівник – ст. викладач О.І. Артёмова

ХНАДУ

Ямайка – невеликий острів в Карибському морі. Вона асоціюється у більшості людей з облямованими рифами пляжами, тропічними лісами, сонцем і відпочинком. Але також – це країна талановитих і працьовитих людей.

Важко відібрати лише деяких відомих ямайців, оскільки на Ямайці дуже багато відомих людей, які виділяються в галузі благодійності, громадянських